

JERKO BEZIĆ

Institut za etnologiju i folkloristiku

Zagreb, Zvonimirova 17

ETNOMUZIKOLOŠKA I ETNOKOREOLOŠKA DJELATNOST INSTITUTA OD KASNIH ČETRDESETIH DO OSAMDESETIH GODINA

Počeci Instituta neposredno se nastavljaju na rijetka i opsegom skromna etnomuzikološka istraživanja što ih je u razdoblju od 1921. do 1948. provodio Odsjek za pučku muziku Etnografskog muzeja u Zagrebu i na prikupljanje narodnih pobjevaka što je između 1943. i 1945. provodio Arhiv narodnih pjesama Hrvatskog autorskog društva u Zagrebu. Institut je u prvih dvadesetak godina postojanja, od 1948. uz pomoć dobro organiziranih vanjskih suradnika prikupio obimnu građu.

Sedamdesetih godina širi se pristup istraživanjima. Istražuju se i stariji i noviji oblici, višeslojnost i raznolikost folklorne glazbe i plesa, kontinuitet i promjene u tradiciji, procesi akulturacije i transformacije glazbenih i plesnih pojava. Usvajanjem i primjenom teorije komunikacije u osamdesetim godinama, predmet se etnomuzikoloških istraživanja počinje određivati prema specifičnom načinu života glazbenih i plesnih pojava u neposrednom komuniciranju relativno manjih skupina izvodača i slušatelja.

Ključne riječi: Institut za etnologiju i folkloristiku, etnomuzikologija, etnokoreologija, Hrvatska

Prethodna nastojanja i dostignuća

Iz povijesti glazbenoznanstvene djelatnosti u Hrvatskoj poznato je da se prvi hrvatski etnomuzikolog Franjo Ksaver Kuhač (1834-1911) godinama bezuspješno borio da mu se prizna status profesionalnog znanstvenog radnika — istraživača (Franković 1984:33-76). Početkom 20. stoljeća u Zagrebu nije bilo ni znanstvene ni stručne ustanove koja bi omogućavala stalni profesionalni etnomuzikološki rad.

Prve pokazatelje mogućnosti za institucionalno, organizirano i profesionalno bavljenje etnomuzikologijom nalazimo u prijedlogu za osnivanje "Odsjeka za pučku muziku" u zagrebačkom Etnografskom

muzeju što su ga 1920. sastavili muzejski kustos Vladimir Tkalčić (1883-1971) te muzikolog i skladatelj Božidar Širola (1889-1956). Predložili su prikupljanje i svrstavanje dotadašnjih rezultata u proučavanju folklorne glazbe te ujedno izrazili potrebu za novčanom podrškom koja bi se iskoristila za rad tadašnjih melografa, nabavljanje folklornih glazbala, prikupljanje građe za rječnik glazbenog nazivlja, fonografska snimanja građe i za povremena kritička izdanja napjeva narodnih popijevaka. U Odsjeku za pučku muziku osnovali bi, prema prijedlogu, priručnu knjižnicu, arhiv za rukopisnu građu, fonografsku radionicu sa svim potrebnim aparatima za snimanje i znanstveno ispitivanje zvučnog gradiva, arhiv fonografskih snimaka i zbirku narodnih glazbala (Širola i Gavazzi 1931:3-4).

Odsjek za pučku glazbu bio je osnovan naredbom Povjereništva za prosvjetu i vjere 12. kolovoza 1921., ali tom prilikom nije bilo otvoreno i radno mjesto za muzejskog kustosa koji bi vodio taj Odsjek. Zbog vrlo skučenih financijskih sredstava nije se mogla osnovati ni fonografska radionica, premda je u spomenutoj naredbi bila izričito navedena (Širola i Gavazzi 1931:6). Zato se muzejska uprava obratila Phonogramm-Archivu bečke Akademije znanosti, koji je prihvatio Odsjek kao svoju ispostavu u Zagrebu. Predao mu je na uporabu svoj fonograf i sklopio ugovor o korištenju fonografskih snimaka prema kojemu se originali snimaka čuvaju u bečkom Phonogramm-Archivu, a kopije u Odsjeku za pučku muziku zagrebačkog Etnografskog muzeja. Dvadesetih i tridesetih godina 20. stoljeća Milovan Gavazzi i Božidar Širola uspjeli su unatoč vrlo skromnim sredstvima prikupiti vrijedne fonografske snimke, notne zapise starinskih napjeva obrednih pjesama, vrsne primjerke narodnih glazbala, dojmljivu zbirku fotografija i osnovnu, tada aktualnu stručnu literaturu za priručnu knjižnicu (Širola i Gavazzi 1931:8-11, 18-20, 30-74).

S druge strane, a otprilike u isto vrijeme, svećenik, zatim pravnik, melograf i kasnije poznati hrvatski etnomuzikolog dr. Vinko Žganec (1890-1976) uspio je u vlastitoj nakladi objaviti *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja* (Žganec 1916, 1920, 1921). U vrlo realno utemeljenom članku "Organizacija naše melografije" (Žganec 1922:81-84) postavio je nekoliko zahtjeva za uspješno zapisivanje (melografiranje) narodnih melodija i to na osnovi iskustava iz vlastitog terenskog istraživačkog i skupljačkog rada u njegovu rodnom Međimurju. Tražio je, primjerice, da melograf dobro poznaje ljude onoga kraja u kojemu će zapisivati narodne napjeve.

Nakon što je uz pomoć svog profesora Franje Dugana st. (1874-1948) uspio postići da mu je tadašnja Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti (JAZU) u Zagrebu (danas Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti — HAZU) objavila dva sveska svjetovnih i crkvenih hrvatskih međimurskih popjevaka (Žganec 1924 i 1925), Žganec 1927. seli u Bačku. Iz Sombora u ožujku 1941. g. dolazi u Zagreb.

U razdoblju od 1943. do 1945. kao glavni tajnik Hrvatskog autorskog društva (HAD) predlaže da HAD osnuje Arhiv narodnih pjesama i u tu svrhu i uz pristanak toga društva tiska 40.000 listova/formulara za upisivanje notnih zapisa napjeva narodnih pjesama. Uz podršku HAD-a uspijeva prikupiti 1.066 notnih zapisa narodnih popjevaka. Nakon prestanka rada HAD-a 1945., Žganec postaje voditeljem Odsjeka za koji preuzima tu zbirku zapisa. Angažira i organizira i druge melografe kao vanjske suradnike Odsjeka (Žganec 1950a:230). Time je otprilike nakon 25 godina Žganec ostvario jedan od svojih prijedloga kako organizirati zapisivanje narodnih melodija (Žganec 1922:81-84, Žganec 1946:3, Žganec i Bezić 1970:370).

O tadašnjim mogućnostima djelovanja Odsjeka, o idejnim smjernicama njegova rada i o prvoj poznatoj najavi "Instituta za narodnu glazbu" izravno nas izvješćuje Žgančev opširan osvrt pod naslovom "Muzički folklor na smotri Hrvatske seljačke kulture" (Žganec 1946:3). Donosimo nekoliko karakterističnih izvadaka:

Smotra hrvatske seljačke kulture, koju je 22.IX.1946. u Zagrebu priredila Seljačka sloga, donijela je, ne samo najširoj publici, koja je u velikom broju smotri prisustvovala, nego u prvom redu našim muzičarima, opet jedno saznanje, da naš narod posjeduje neiscrpljive izvore muzičke stvaralačke snage, i da je naša narodna muzika tako autohtona i vrijedna tvorevina, da na njenom temelju možemo doista izgraditi našu umjetničku muziku...

Sad stoji pred nama nov zadatak, da se — možda je tome posljednji čas — planski o r g a n i z i r a sakupljanje muzičkog folklor. Ako se time već jednom ozbiljno ne počne, postoji opasnost da naš narodni muzički folklor ne skrene sa svoga originalnog i autohtonog puta, i da ga šlageri ne odnesu u kozmopolitske muzičke vode.

Na sakupljanju i proučavanju hrvatskog muzičkog folklora radi danas Odsjek za pučku muziku kod Hrvatskog etnografskog muzeja u Zagrebu. Ovaj Odsjek ima vrlo ograničene mogućnosti i još ograničenija sredstva za taj posao. Na njemu radi samo jedan stručnjak melograf [tj. Žganec, op. J. B.] uz jednog stručnjaka za narodne plesove [tadašnjeg muzejskog kustosa Zvonimira Ljevakovića (1908-1981), kasnije poznatog etnokoreografa i umjetničkog voditelja ansambla *Lado*, op. J. B.]. Prema poslu koji se tu ima obaviti, to je potpuno nedovoljno. Zato se ozbiljno radi na tome kod mjerodavnih da se osnuje samostalni *Institut za narodnu glazbu* [kurziv J. B.] na kojem bi moralo raditi bar 6 do 8 stručnjaka, koji bi najprije morali sakupiti sav muzički materijal, koji se u našem narodu dosada sačuvao... Dok se to ne obavi, ne može biti ni govora o kakvom ozbiljnom i znanstvenom radu na tom području. Taj posao iziskuje godine i godine rada. A i posljednji je čas da se to učini, jer sve to naše narodno blago iz dana u dan sve više propada.

Iz raspoloživog gradiva autoru ovih redaka zasad nije poznato zašto je u Žgančevu članku spomenuti naslov *Institut za narodnu glazbu* godine 1948. proširen u *Institut za narodnu umjetnost*.

Drugi posao Instituta bio bi poslije obavljenog rada pristupiti naučnoj analizi i proučavanju materijala, i pisanju studija o našem narodnom muzičkom izražaju. Nadalje radu na komparativnoj muzikologiji, putem koje će se još jače rasvijetliti problemi naše narodne muzike.

Kritičko-znanstveni rad danas je otežan naročito zbog toga, što dosadnji zapisi nisu sasvim pouzdani... Dosadnji sabirači nisu imali dovoljno tehničkih pomagala za taj delikatatan posao...

Odsjek za pučku muziku kod Etnografskog muzeja snimio je smotru fonografski uz pomoć Radio stanice u Zagrebu, pa tako sada imamo na pločama sav materijal, koji se na toj smotri izveo.

U godini 1947. broj zapisa napjeva narodnih popjevaka u Odsjeku za pučku muziku narastao je na preko 3.000 primjera (Žganec 1950a:230-231). Zbog toga je njihovo klasificiranje (*leksikografiranje*) postalo neodgodivim zadatkom.

Početak 1948. godine Žganec je napisao svoj rad "Kako da leksikografiramo narodne popijevke" (Žganec 1948:1-2), gdje je potanje izložio osnovne zahtjeve na kojima se temelje formulari za zapisivanje narodnih napjeva.

Ti su zahtjevi bili:

- 1) Svaka popijevka ima svoj list/formular s njegovim glazbenim i tekstovnim dijelom.
- 2) Sve melodije (vodeći glasovi) upisuju se tako da im je završni ton g¹.
- 3) Za naslov popijevke uzima se prvi stih njezina teksta.
- 4) Notni zapis napjeva upisuje se uz jasno označen opseg pojedinih dijelova napjeva, tj. melodijskih (glazbenih) redaka.

- 5) U prostoru predviđenom za analizu napjeva upisivao se tonski niz tonova upotrijebljenih u napjevu, od najnižih do najviših, tzv. materijalna ljestvica i izdvojio opseg melodije.
- 6) Posebno se upisivala struktura melostrofe, melodijski reci označavali su se velikim početnim slovima abecede uz potpisane brojke koje su pokazivale broj slogova pjevanoga teksta u jednom melodijskm retku.
- 7) Završni tonovi pojedinih melodijskih (glazbenih) redaka (kadence) upisivali su se brojkama koje su pokazivale veličinu intervala između tih tonova i završnoga tona napjeva.
- 8) Slijedio je prostor za upisivanje ritamskih obrazaca pojedinih glazbenih redaka te prostor za različite opaske o napjevu.
- 9) "Komparativna križaljka" imala je zadatak da na jednom mjestu sažimlje različite utvrđene podatke o napjevu, ali se ni tada ni kasnije nije ispunjavala.
- 10) Od teksta se najprije ispisivala samo prva kitica teksta sa svim ponavljanjima, svim umecima, pripjevima, a zatim odvojeno cjelovit tekst popijevke bez ikakvih ponavljanja, bez umetaka i pripjeva.

Potanje smo opisali te formulare jer su i u Institutu za narodnu umjetnost bili u uporabi sve do sedamdesetih godina 20. stoljeća.

U svom članku (Žganec 1948:1-2) autor je naveo da je svoje izlaganje o leksikografiranju narodnih napjeva oblikovao prema načelima za klasificiranje narodnih melodija koja je postavio finski muzikolog i skladatelj Ilmari Krohn (1867-1960) (Krohn 1903, 1943). Formular za zapisivanje narodnih napjeva — koji je Žganec uz pomoć Hrvatskog autorskog društva dao tiskati 1943. godine — donio je i posebnu "komparativnu križaljku" upravo onako kako ju je izložio I. Krohn u članku "Metode komparativnog istraživanja narodnih melodija", što je na mađarskom jeziku izašao u veljači te iste godine (Krohn 1943:97-110).

Od osnivanja Instituta do šezdesetih godina

Kad je nakon mnogo pripremnih radova godine 1948. osnovan Institut za narodnu umjetnost, Vinko Žganec je u trećoj godini rada te ustanove objavio iscrpno izvješće o osnivanju Instituta za narodnu umjetnost i njegovoj početnoj djelatnosti (Žganec 1950a:229-232). Donosimo karakteristične izvratke iz toga Žgančeva članka.

Institut za narodnu umjetnost u Zagrebu osnovan je posebnom Uredbom Predsjedništva Vlade i Ministarstva prosvjete NRH od 6. veljače 1948. br. 6809. Njegov zadatak vidljiv je iz teksta same Uredbe. Institut treba da: a) organizira rad oko sabiranja i istraživanja građe s područja našeg narodnog umjetničkog stvaralaštva (folklorno blago), b) da surađuje s organizacijama, društvima i ustanovama, koje vrše rad na propagiranju naše narodne umjetnosti, kako bi taj rad bio stručniji i bliži izvoru, c) da daje savjete i stručna mišljenja o svim pitanjima primjene naše narodne umjetnosti na polju građevinstva, industrije, kućne radinosti i t.d. — i d) da vodi brigu za očuvanje i konzerviranje tekovina naše narodne umjetnosti...

Zbog raznih poteškoća tehničke i personalne prirode u početku se nisu mogle ostvariti sve grane djelatnosti Instituta. Tako je Institut imao sve do početka 1950. godine zapravo samo jedno odjeljenje: za muzički folklor. Imao je i samo jednog stručnjaka-muzikologa (autora ovog članka) [Žganca, op. J. B.], pa je trebalo pribjeći raznim pomoćnim sredstvima, da bi se omogućio što uspješniji rad, ma i s manjim mogućnostima. U prvom redu počelo se s prikupljanjem vanjskih suradnika Instituta, koji su uglavnom na dobrovoljnoj bazi, iz posebnog idealizma, pristupili sakupljanju narodnih popjevaka. Iz popisa zbirke pučkih popjevaka, koje se do danas nalaze u Institutu, vidjet će se koji su sve vanjski suradnici radili za Institut i s kojim uspjehom. Bez njihove ovako obilne suradnje Institut bi zapravo bio ustanova bez dovoljno vitalnosti, kada u Institutu kao stalan stručnjak-muzikolog radi samo jedan čovjek, dok bi prema obujmu zadataka Instituta trebala da postoje najmanje petorica.

U prvom tromjesečju 1950. godine reorganizirano je poslovanje u Institutu, učinjen je nacrt poslovnika o unutrašnjem uređenju i radu. Prema tome poslovniku u Institutu postoje ovi stručni odsjeci: a) odsjek za muzički folklor, b) odsjek za plesni folklor, c) odsjek za književni folklor, d) odsjek za likovnu narodnu umjetnost i e) odsjek za narodne igre i običaje.

Ministarstvo prosvjete odobrilo je dinamički plan o povećanju personala, iz kojeg je vidljivo, da će do konca 1950. godine Institut imati dvanaest do četrnaest namještenika. [To se nije ostvarilo, op. J. Bezić]. Zasada su aktivna tri odsjeka: za muzički folklor, za književni folklor i za likovnu narodnu umjetnost. Ima izgleda, da će tokom 1950. proraditi i ostali odsjeci.

Rad ovih odsjeka odvija se po slijedećim općim zadacima:

- a) sakupljanje na terenu svakovrsne folklorne građe putem sabiranja, melografiranja, mehaničkog snimanja i koreografiranja;
- b) organizacija terenskog rada, u koji se uključuju i vanjski terenski suradnici;
- c) vođenje kartoteke sakupljenog materijala;
- d) vođenje evidencije svega postojećeg folklornog materijala kod drugih ustanova, kod privatnika i na terenu;
- e) proučavanje i naučno utvrđivanje osobenosti našega sveukupnog folklornog izražaja;
- f) pripremanje za štampu raznih zbirki sakupljenog folklornog materijala;
- g) suradnja s ostalim srodnim državnim, poludržavnim i privatnim ustanovama na sabiranju folklorne građe;
- h) odsjek za književni folklor proučava još i naš umjetnički jezični izražaj, bavi se proučavanjem narodne metrike i priprema opću bibliografiju zapisane narodne književnosti i radova o njoj.

U nastavku Žganec daje popis 48 rukopisnih zbirki notnih zapisa napjeva i tekstova narodnih popjevaka prikupljenih do kraja prvog tromjesečja 1950. godine, sveukupno 8.108 zapisa. To je gradivo samo dijelom analizirano, leksikografirano i redigirano za objavljivanje. Tih je godina Žganec izvanredno aktivan: 1949. predao je u tisak *Zagorsku zbirku* (Žganec 1950b, 1952 i 1971), *Kajkavsku pjesmaricu* (Žganec 1950c) i gradivo za zbirku *Seljačke sloge* (Žganec 1951a).

Dalje izvješćuje da je u Institutu iz različitih rukopisnih zbirki prepisano oko 3000 tekstova narodnih pjesama.

Snimljeno je u suradnji s Radiostanicom nekoliko smotri Seljačke sloge na folio ploče. Nabavljena je već i znatna stručna biblioteka (...) Institut surađuje s Jugoslavenskom akademijom znanosti i umjetnosti, koja počevši od 1949. godine financira putne troškove nekih naših vanjskih suradnika. Suraduje sa Seljačkom slogom, Savezom kulturno-prosvjetnih društava, Maticom Hrvatskom i drugim ustanovama, koje se bave folklornim radom (Žganec 1950a:232).

Kao prvi direktor Instituta (1948-1951) — a i narednih godina — Žganec uspješno nastavlja kao vanjske suradnike Instituta i JAZU angažirati glazbenike stručnjake, melografe, pretežno starije ljude. Prikuplja i onu građu koju su ti glazbenici već ranije zapisali. S tim u svezi želim navesti upozorenje Nikole Hercigonje (1911-), skladatelja, muzikologa i nekadašnjeg melografa na smotrama Seljačke sloge iz Zagreba, upozorenje

što ga je izložio na Prvom kongresu kompozitora Jugoslavije (Beograd, 12-13.02.1950.):

... rad u oblasti muzičkog folklora nije više prepušten jedino inicijativi i interesu pojedinca, brigom narodne vlasti u raznim su narodnim republikama osnovani folklorni instituti (...) Međutim, nov se problem pomalja u nedostatku mlađih kadrova, koji bi se predano bavili proučavanjem muzičkog folklora... ([s.n.] 1950:93).

Kronološki redoslijed u nepotpunom popisu tadašnjih melografa, vanjskih suradnika Instituta i JAZU navodi tada već starije glazbenike, većim dijelom skladatelje: Luka Lukić (1875-1956), Vladimir Stahuljak (1876-1960), Antun Dobronić (1878-1955), Ivan Matetić Ronjgov (1880-1960), Zlatko Špoljar (1892-1981), Josip Andrić (1894-1967), Slavko Janković (1897-1971), Franjo Židovec (1903-1987), Stjepan L. Stepanov (1901-1984); nešto mlađi bili su Slavko Zlatić (1910-1993), Nikola Hercigonja (1911-), Zvonimir Lovrenčević (1911-1990), Josip Dravec (1912-1996) i tada mladi Nedjeljko Karabaić (1924-1958). (Podatke o količinama prikupljene građe u pojedinim rukopisnim zbirkama navedenih istraživača i zapisivača donose Turčin i Pavlović 1985:85-169).

Uz gradivo koje je naslijedio od nekadašnjeg Odsjeka za pučku muziku u Etnografskom muzeju u Zagrebu i uz tolike vanjske suradnike, melografe — Institut je u razdoblju 1948-1968 uspio prikupiti ukupno 20.055 notnih zapisa napjeva i instrumentalnih melodija (B.[ošković]-S[tulli] 1968:686). Magnetofonsko snimanje folklorne glazbe, koje je Žganec ponegdje započeo već pedesetih godina, postaje u šezdesetim godinama redoviti način skupljanja folklorne glazbene građe. Dokumentacija Instituta stoga u šezdesetim već ima mnogo magnetofonskih snimaka, dok se broj njihovih transkripcija, notnih zapisa snimljene građe tek sporo povećava i 1994. godine iznosi 25.739 (Pavlović i Tomik 1994:381).

Premda je prikupljanje građe Žganec smatrao osnovnim zadatkom Instituta, premda je i sam vlastitom rukom prepisivao notne zapise i iz zbirki drugih ustanova (ponajviše JAZU) ili privatnih vlasnika — — Žgančeva se etnomuzikološka djelatnost nipošto nije ograničila samo na skupljanje gradiva.

Izradio je klasifikaciju hrvatskih narodnih napjeva (Žganec 1951b:5-9), pisao o opsežnom radu F. Ks. Kuhača na širokom polju znanosti o glazbi (Žganec 1950d:135-148 i 1962a:435-446, 1962b:5-8). Sudjelovao je u pripremanju za folklorni festival u povodu četvrte konferencije Međunarodnog savjeta za folklornu glazbu (IFMC) u Opatiji 1951. godine (Žganec 1951c:441-462). Na konferencijama Međunarodnog savjeta za folklornu glazbu referirao je o folklornim elementima u jugoslavenskom pravoslavnom i rimokatoličkom liturgijskom pjevanju (Žganec 1956:19-22), o tonalnim i modalnim strukturama u jugoslavenskoj folklornoj glazbi

(Žganec 1958a:18-21). Istraživao je i magnetofonom snimao tradicijsko glagoljaško pjevanje u primorskoj Hrvatskoj (Žganec 1959:479-482).

Glazbeni pedagog, skladatelj i dirigent Stjepan Stepanov (1901-1984) započeo je 1947. svoj etnomuzikološki, posebno melografski rad i to u Baranji za Muzej Slavonije u Osijeku (Stepanov 1958). U narednim je godinama vanjski suradnik JAZU i Instituta do 1954., kad postaje drugi stalno zaposleni etnomuzikolog u Institutu. Do svog umirovljenja 1965. prikupio je opsežnu građu (40 zbirki folklorne glazbe, 33 zbirke ostale građe; iscrpan pregled donosi Miroslava Valašek-Hadžihusejnović 1982/1983:251-275). Uz objavljene velike zbirke iz Donje Letine (Posavina), Konavala te Gorjana i Potnjana (Đakovo) (Stepanov 1963, 1964, 1966, 1971), dragocjene su i njegove rukopisne notne zbirke (npr. iz Žumberka, IEF rkp. 229N i 244N). U pojedina mjesta svoga istraživanja navraćao je nekoliko puta, primjerice u Donju Letinu između 1954. i 1961.

Osim navedenih zbirki Stepanov je proučavao napjeve pojedinih pripovjednih pjesama u izvođenju cjelovitoga teksta pjesme, povijesnu utemeljenost sadržaja teksta (npr. Stepanov 1962:66-80), kao i narodna glazbala (Stepanov 1964:283-296). Bavio se i općim etnomuzikološkim pitanjima, primjerice problemom starosti određenih oblika glazbenog izražavanja (Stepanov 1960:285-293). Premda je počeo već 1960., tek je nakon umirovljenja 1965. sustavno istraživao i magnetofonom snimao glagoljaško pjevanje za Staroslavenski institut "Svetozar Ritig" u Zagrebu. Objavio je transkripcije i analize prikupljenoga gradiva iz Poljica kraj Splita (Stepanov 1983).

Potkraj razdoblja u kojemu su istraživači narodne (folklorne) glazbe nastojali zapisivati samo ono što se iz karaktera melodija i tekstova na lokalnom govoru moglo utvrditi kao domaće i autohtono narodno blago (Žganec 1955:364-365), 1964. dolazi u Institut etnomuzikolog Jerko Bezić iz Zadra, gdje je tijekom šest godina stjecao iskustvo kao asistent Odsjeka za etnografiju i muzički folklor u Institutu JAZU. Uskoro objavljuje rezultate svojih etnomuzikoloških terenskih istraživanja sa zadarskog područja (Bezić 1966:29-58) i iz Sinjske krajine (1968:175-275). Iz drugog od navedenih područja, sa derneka u Otoku 1965., usjekla mu se u pamet izjava jedne žene tada stare oko 40 godina. Na njegovo pitanje može li zapjevati neku starinsku pjesmu, odgovorila je da zna nekoliko pjesama, ali takve za koje zna da istraživača ne zanimaju (jer su novije, prihvaćene iz drugih sredina).

Tematika kojom su se pedesetih i šezdesetih godina na glazbenoteorijskom području bavila dva stalno zaposlena etnomuzikologa, kao i melografi — vanjski suradnici, bile su glazbene osobine tradicijske narodne glazbe te klasifikacija i sistematizacija narodnih melodija. Navedene teme bile su u to vrijeme aktualne i u središnjoj i istočnoj Europi. Zbog toga je i među prvim studijskim skupinama Međunarodnog savjeta za folklornu glazbu započela radom i Studijska grupa za

sistematizaciju folklorne glazbe 1965. godine u Bratislavi, na čijem je prvom radnom sastanku sudjelovao i predstavnik Instituta J. Bezić. Dvije godine kasnije sudjelovao je na osnivačkom sastanku Studijske grupe za povijesne izvore o narodnoj (folklornoj) glazbi u Freiburgu i. Br. Djelatnost tih studijskih skupina razvijala je i jačala kontakte Instituta sa stranim etnomuzikolozima, kontakte koje je još 1951. u Opatiji uspješno pokrenula četvrta konferencija Međunarodnog savjeta za folklornu glazbu u Opatiji.

Dobre mogućnosti za predstavljanje dostignuća etnomuzikološke djelatnosti u Institutu tih godina pružali su kongresi folklorista Jugoslavije (od 1965. kongresi Saveza udruženja folklorista Jugoslavije). Sjedište je Društva folklorista Hrvatske, osnovanog 1955. u Zagrebu, bilo u Institutu. Vinko Žganec bio je prvim predsjednikom toga društva od 1955. do 1963. godine, a nakon toga, doživotno, njegovim počasnim predsjednikom.

Istraživanje folklorne glazbe Hrvata izvan Hrvatske započeo je Vinko Žganec u Mađarskoj krajem pedesetih (Žganec 1961b:367-369) i nastavio početkom šezdesetih godina (Žganec 1963:319-330). Objavio je prikupljenu i transkribiranu građu iz okolice Velike Kaniže (Žganec 1974).

Potkraj razdoblja prvih dvadesetak godina djelatnosti Instituta obavljena su *istraživanja usmene književnosti, folklorne glazbe, plesa i običaja u hrvatskoj dijaspori u Slovačkoj*, u četiri sela u široj okolici Bratislave 1966-1968. i 1970. godine. Pažljivim istraživanjem i slušanjem uočeno je "... da se glazbeni reperotar slovačkih Hrvata sastoji, uz hrvatske, i od mnogih slovačkih, mađarskih, pa i pojedinih njemačkih pjesama" (Bezić 1973b:147).

Istraživanje narodnih plesova

Vinko Žganec je već od 1947. dalje istraživao i zapisivao i narodne plesove. Uveo je svoj vlastiti način zapisivanja jednostavnih plesnih pokreta. Jednostavnim notnim znakovima bilježio je osnovne plesne pokrete (korake) plesačevih nogu i to na vodoravnoj crti upisanoj ispod notnog crtovlja što donosi notni zapis vokalne ili instrumentalne glazbene pratnje plesu (Žganec 1950b:npr. 338, 428-430; 1958:45-48). "Neobično jednostavan, jasan i praktički lako primjenljiv Žgančev sistem je ostao najpogodniji za brzo terensko zapisivanje" (Ivančan 1968:12); bio je — — uz svestraniju i precizniju Knust-Labanovu notaciju — u uporabi još i u osamdesetim godinama (Ivančan 1982, Kostelac 1987).

Prva plesna stručnjakinja koja je u dokumentaciju Instituta pohranila prvu rukopisnu zbirku narodnih plesova — iz Sunjske Grede (1948) — bila je Ana Maletić (1904-1986), plesna pedagoginja i koreografkinja, tada vanjska suradnica Instituta. Najprije kao vanjska suradnica (1952), a zatim kao prva stalno zaposlena istraživačica narodnih plesova radila je u Institutu (1953-1954) Lelja Taš-Maissen i u

dokumentaciji Instituta pohranila 15 rukopisnih zbirki narodnih plesova (Sremac 1983:84-85, Zebec 1996:94-96).

Etnokoreograf i etnokoreolog Ivan Ivančan (1927-) u stalnom je radnom odnosu u Institutu u razdoblju između 1955. i 1974. — nakon što je tijekom pet godina stjecao iskustvo na području etnokoreografskog rada u tadašnjem *Zboru narodnih plesova i pjesama* Omladinskog kulturno-umjetničkog društva "Joža Vlahović" u Zagrebu te s time povezanog i terenskog istraživačkog rada. Većina zapisa plesova u njegovoj prvoj objavljenj zbirki (Ivančan 1956) potječe, naime, iz 1950. godine. Ivančan zapisuje i napjeve popjevaka, instrumentalne melodije, podatke o sviračima i glazbalima, običaje uz ples i drugo folklorno gradivo. Uz vlastiti analitički opis plesa služi se već u prvoj zbirki i Žgančevim plesnim pismom te Knust-Labanovom međunarodno prihvaćenom plesnom notacijom. U arhiviranju gradiva uvodi pitanje obrađene zapise pojedinih plesova kao posebne arhivske jedinice. One sadrže i inačice takvog pojedinog plesa. Rezultat tog intenzivnog rada u relativno kratkom razdoblju (1956-1969) jest pet knjiga o narodnim plesovima iz Hrvatske (Ivančan 1956, 1963a, 1963b, 1967 i 1969) i rad "Geografska podjela narodnih plesova u Jugoslaviji" (Ivančan 1964).

Dva stalno zaposlena etnokoreologa u Institutu radila su zajedno samo dvije godine (1966-1968), kad se Ivančanu pridružila Zorica Vitez (1939-) istraživanjem u Makarskom primorju, na otocima Šolti i Braču te istraživanjem plesova i običaja vezanih uz ples u hrvatskim selima u Slovačkoj.

Koliko su novi društveni odnosi djelovali na etnomuzikološke djelatnosti u prvih dvadeset godina postojanja Instituta?

Slavko Janković je već 1945. prikupio zbirku *Borbene i partizanske pjesme* (97 primjera) za Odsjek za pučku muziku u zagrebačkom Etnografskom muzeju (Žganec 1950a:230). Dvadesetak godina kasnije u Dokumentaciji Instituta evidentirano je "500 omota s tekstovima i napjevima pjesama iz NOB-a kao i masovnih revolucionarnih pjesama uz popratnu dokumentaciju o svakoj pjesmi (autor V. Žganec)" (B[ošković]-S[tulli] 1968:689). Mnoge popijevke iz NOB-e bile su zapisane, kao i magnetofonom snimljene, pohranjene u rukopisnim zbirkama Instituta i objavljene uz popijevke drugih sadržaja iz određenog kraja ili pokrajine.

U *Rezoluciji o zadacima Saveza kompozitora Jugoslavije* donesenoj na prvom kongresu toga Saveza u Beogradu 1950. godine glazbeni se pisci — između ostaloga — obvezuju "... da će se starati za što savjesnije i potpunije ideološko i stručno usavršavanje kompozitora, muzičkih naučnih radnika i podmlatka", ali uz to i "... da će svim silama, kao kolektiv i individualno, raditi na sabiranju i naučnoj obradbi našeg muzičkog folklora, kao i na obradbi narodnih motiva, što također vodi

poznavanju i produbljivanju nacionalnog muzičkog jezika" ([s.n.] 1950:96-97).

Mnogo radikalniji stav pokazalo je shvaćanje uloge narodnog stvaralaštva (folklor) "kao snažnog oružja za ideološki odgoj naroda" (Burić 1950:4). Uz narodne pjesme koje prate čovjekov život i rad te njegove običaje gdje se "ne treba stidjeti starog napjeva i sadržaja" — — poželjno je, prema mišljenju skladatelja i profesora glazbe Marijana Burića (1913-1979), da se što više izvode i pjesme iz narodnooslobodilačkoga rata 1941-1945 i pjesme koje su svjedočanstva naše nove stvarnosti. "Dužnost je i zadatak naših stručnjaka, da istražuju i to novo što se danomice rađa", tj. pjesme "o palim borcima, o majkama i ženama partizankama, (...) o drugu Titu i Armiji, o bratstvu i jedinstvu" (Burić 1950:3). Treba odbaciti neodgojne i bezvrijedne krčmarske, vinske i bečarske pjesme.

Pjevače i sastavljače novih popjevaka u tradicijskim modelima, prema Buriću, "treba poštivati, (...) treba učiti od njih, ali je potrebno i utjecati na njih da stvaraju takve pjesme koje (...) zanimaju naše ljude i koje govore o našim danima, našim težnjama" (Burić 1950:4).

Od mlađih stručnjaka vjerojatno bi samo Nikola Hercigonja mogao usmjeriti Institut u tako radikalnom smjeru, ali je on otišao u Beograd već 1946. godine. Stručnjaci INU sudjelovali su u objavljivanju radova o novoj, suvremenoj tematici: partizanski ples u Hrvatskoj obradio je I. Ivančan (1960), a gradivom iz Hrvatske u *Zborniku partizanskih narodnih napeva* (Beograd 1962) sudjelovali su uz N. Hercigonju, urednika te publikacije, V. Žganec te vanjski suradnici INU Ivan Matetić Ronjgov i Slavko Zlatić.

Nastojanje da se istraživač folklorne glazbe približi aktualnostima društvene situacije pokazao je V. Žganec kad je početkom šezdesetih sa svojih navršenih sedamdeset godina života pokazao određenu otvorenost naprama tada aktualnim pitanjima (npr. pjesme s javnih gradilišta, pjesme tvorničkih radnika), ali je to radio uz ostavljena otvorena pitanja i nije poblizje ulazio u problematiku takvih pojava uz ispriku da još nije prikupljeno potrebno gradivo (Žganec 1961:350). Prihvatio je gradsku popijevku kao predmet etnomuzikološkog istraživanja, ali je istodobno smatrao "da je ipak selo ne samo rezervoar umjetnički dotjeranijeg folklor, nego da su za stvaranje folklor uopće, a muzičkog napose povoljniji uvjeti u selu nego u gradu" (Žganec 1962b:7). Pedesetih i početkom šezdesetih godina u INU, kao i među njegovim vanjskim suradnicima, očigledno još nije bilo mladog, odnosno mlađeg istraživača koji bi mogao zahtjeve tadašnjih vlasti shvatiti i kao poseban izazov stručnjacima u pokušaju stvarnog širenja područja i predmeta svoga glazbenog istraživanja.

Sedamdesete godine

Potkraj šezdesetih i zatim u sedamdesetim godinama dolazi do važnih pomaka u pristupima istraživanju folklorne glazbe i plesa. U znanstvenom programu INU za razdoblje 1972-1975 jedan od njegovih osnovnih dijelova (projekata) jest *kompleksno istraživanje folklornih tradicija u Hrvatskoj po regijama*, čime se nastavlja djelatnost pokrenuta još pedesetih godina, ali na taj dio posredno utječe drugi pod naslovom *Transformacija folklornih tradicija u suvremenoj kulturi*, što se uskoro mijenja u *Interakcija folklornih tradicija i suvremene kulture* (Rihtman-Auguštin, Narić i Pavlović 1973:501-502; Rihtman-Auguštin, Turčin i Pavlović 1979:178-179). "Istraživanja su obuhvatila etnološku i folklorističku teoriju i metodologiju proširivši interes i na suvremenu građu ili građu koja se dosad nije smatrala folklornom ili etnološkom" (Rihtman-Auguštin,... 1979:179).

Sedamdesetih i još u osamdesetim godinama Jerko Bezić je smatrao da je osnovna i zajednička osobina svekolike folklorne glazbe specifičan način života folklornih glazbenih pojava. Smatrao ih je folklornima kad su proizašle iz žive prakse u koju su ih njihovi izvođači slobodno svojom voljom uključili — i to slobodnim i neposrednim glazbenim komuniciranjem u svojoj društvenoj skupini ili zajednici. Takav je stav bio utemeljen na rezultatima istraživača usmene književnosti (A. Dundes 1964:251-265; D. Ben-Amos 1971:3-15; M. Bošković-Stulli 1973:149-184, 237-260) i etnomuzikologa A. P. Merriama (1960:107-114, 1977:189-204), koji su u određivanju folklorne pojave više uzimali u obzir način života književnih ili glazbenih pojava, više procese slobodnog i izravnog komuniciranja u manjim skupinama ljudi negoli sadržaj i oblike takvih pojava (Bezić 1985:442).

Izražen je stav da se istraživanjima treba obuhvatiti sveukupna folklorna glazba, kako bi se približilo što "vjernijoj i cjelovitoj slici opće glazbene kulture nekog kraja, odnosno određene društvene zajednice" (Bezić 1980:560). Za ostvarenje takvog cilja bilo bi potrebno, osim tradicijske folklorne glazbe, istražiti i razvojni dinamizam suvremenih folklornih glazbenih pojava (usp. Bezić 1985:443), proučiti cjelokupni glazbeni svijet nosilaca folklorne glazbe, povezujući aktivni repertoar koji izvode s pasivnim repertoarom koji samo slušaju (usp. Bezić 1980:555), odnosno obratiti pažnju i na onu "vrst glazbene djelatnosti koja često nije folklorna, premda je sastavni dio glazbenog života (...) i posredno djeluje i na lokalnu folklornu glazbu" (Bezić 1981:71). Da bi se doista upoznao folklornoglazbeni repertoar određene ljudske zajednice i kompleksno proučio, potrebno je primijeniti intenzivno, dubinsko istraživanje (Marošević 1992:124).

Proširujući time predmet istraživanja, upravljajući interes na komunikacijska svojstva glazbe i plesa, sve se češće u istraživanjima primjenjuje metoda sudjelovanja u folklornim zbivanjima i bilježenja građe

u spontanim, autentičnim izvedbama, uz obvezatna magnetofonska, a krajem sedamdesetih i video-snimanja (Marošević 1989:160).

Kao rezultati terenskih istraživanja folklorne glazbe i plesa uz zbirke se pojavljuju (npr. Žganec 1974 i 1979, Ivančan 1973, Stepanov 1971) i monografski radovi o glazbi i plesu u pojedinim zemljopisnim područjima. Oni donose i nove vrste građe, npr. gradivo porijeklom iz drugih krajeva, iz urbanih sredina (Bezić 1973:309-377; Ivančan 1973b:259-307, s posebnim podnaslovima "Šta se danas pleše" i "Transformacije"; Bezić 1977:23-54); istražuje se i prikazuje i mjesno crkveno pučko pjevanje na otoku Braču (Bezić 1975:305-307, 313-314); uz bogatu i raznoliku građu na otoku Zlarinu snimljena je i samo neznatno adaptirana skladba "Puste su kale" šibenskog skladatelja zabavne glazbe Dušana Šarca (1942-) (Bezić 1981:54-55, 110).

Istraživanje tradicijskih narodnih glazbala intenzivnije počinje već na podsticaj 7. kongresa Saveza folklorista Jugoslavije 1960. u Skoplju i na Ohridu (Stepanov 1964:283-296; Ivančan 1964:253-260). Za svog kratkog službovanja u INU (1968-1972) Dunja Rihtman-Šotrić (1944-), etnomuzikologinja iz Sarajeva, istraživala je uz vokalnu glazbu i narodna glazbala (Rihtman 1969:287-289, 1975:235-299). Dolaskom etnomuzikologa Krešimira Galina (1947-) u INU godine 1973. započinju sustavnija terenska istraživanja tradicijskih glazbala i njihovih transformacija (Galina 1977:55-81).

Odlaskom I. Ivančana 1974. na direktorsko mjesto plesnog ansambla *Lado*, u INU dolazi etnokoreolog Stjepan Sremac (1943-), koji uz terenska istraživanja narodnih plesova istražuje i regionalne smotre folkloru uspoređujući njihove programe iz dvadesetih, tridesetih i sedamdesetih godina 20. stoljeća (Sremac 1978:97-116). Kompleksno istraživanje pokreta, pjevanja i metroritamskog izvođenja tekstova zahvatilo je istraživanje tadašnjeg dječjeg folkloru u Zagrebu (Rajković 1978:37-96).

Folklorna glazba i ples Gradišćanskih Hrvata bili su dio istraživačkog projekta INU "Folklor Gradišćanskih Hrvata". Istraživanja folklorne glazbe u razdoblju od 1971. do 1974. nastojala su upoznati glazbeni svijet gradišćanskih Hrvata u njegovoj cjelokupnosti, te su uz njihovu tradicionalnu folklornu glazbu zahvaćala i druge glazbene pojave bez obzira na njihovo vrlo šaroliko porijeklo. Rezultati tog višegodišnjeg rada objavljeni su tek dvadesetak godina kasnije (Bezić 1995:361-402; Ivančan 1995:403-419).

Od mnogih drugih etnomuzikoloških tema ovdje spominjemo akulturaciju kao mogućnost daljnjeg življenja folklorne glazbe (Bezić 1974:149-154), spontani i organizirani glazbeni život na selu u Hrvatskoj (Bezić 1979:89-97), kao i radove iz uže glazbene tematike, o tonskim odnosima (Bezić 1976:193-208, 1981:33-50) i o ritmu, o nejednakim jedinicama mjere (Bezić 1977:314-319).

Institut je 1976. bio suorganizator Simpozija o folklornom stvaralaštvu Jugoslavije u Pittsburghu, SAD, zajedno sa Duquesne University Tamburitzans Institute of Folk Arts. Institut je organizirao i šesto zasjedanje Studijske grupe za povijesne izvore o folklornoj glazbi Međunarodnog savjeta za folklornu glazbu u Medulinu kraj Pule 1979. godine.

Dok vrlo temeljito pripremljen izbor zvučnih primjera iz čitave Hrvatske na gramofonskoj ploči što ga je pripremio i komentirao Stjepan Stepanov još 1961. za njemačkog izdavača (Stepanov 1961) nije u Hrvatskoj naišao na vidljiviji odjek, poznatija i uspješnija je bila gramofonska ploča *Da si od srebra, da si od zlata: izvorni glazbeni folklor Hrvatske* (Jugoton LPY-V-739). Izašla je 1970. godine, snimci su bili iz arhiva Radio-Televizije Zagreb i dokumentacije Instituta za narodnu umjetnost, izbor snimaka: I. Ivančan i J. Bezić; komentari: Bezić, Ivančan i Dunja Rihtman-Šotrić; transkripcije snimaka: Bezić i D. Rihtman-Šotrić.

Sredinom 1979. godine u rad Odsjeka za folklornu glazbu Instituta uključuje se etnomuzikologinja Grozdana Marošević (1955-).

Osamdesete godine

U osamdesetim godinama intenzivna regionalna istraživanja posustaju. Na početku toga razdoblja obavljeno je šire zasnovano etnomuzikološko istraživanje u Karlovačkom pokuplju, koje je spojilo načine ranijih regionalnih istraživanja i novije pristupe istraživanju i proučavanju folklorne glazbe u kontekstu cjelokupne glazbene kulture i u posebnim vrstama izvedbi (Marošević 1993).

Različita istraživanja pojedinih tema s područja folklorne glazbe i plesa uvode sve veću šarolikost u etnomuzikološku i etnokoreološku djelatnost Instituta. Uz njih se ističu pitanja primjene folklorne glazbe.

Širinu i raznolikost tematike najbolje označuju naslovi pojedinih etnomuzikoloških i etnokoreoloških radova početkom osamdesetih godina. Odras dotadašnjih analiza morfoloških osobina folklorne glazbe bili su "Elementi za klasifikaciju folklorne glazbe u Hrvatskoj" (Bezić 1983:105-117). Povezanost sa širim programom Instituta pokazali su "Kontinuitet i promjene u glazbenom repertoaru u svadbenim običajima Karlovačkog Pokuplja" (Marošević 1984a:345-349) i rad "O hrvatskom tancu, drmešu, čardašu i porijeklu drmeša" (Sremac 1983:57-74). Naznaka novijih tema bio je rad "Žena — nositeljica folklorne glazbe u Međimurju" (Bezić 1982:85-96).

Godine 1984. Institut je zajedno s tadašnjom JAZU bio suorganizatorom znanstvenog skupa u povodu 150. obljetnice rođenja Ks. Kuhača, za koji su institutski stručnjaci pripremili referate o Kuhačevu doprinosu etnomuzikologiji (Bezić 1984:7-11; Marošević 1984b:77-110),

etnokoreologiji (Sremac 1984:201-216), etnoorganologiji (Galín 1984:217--231) i usmenoj književnosti (Perić-Polonijo 1984:111-155).

Kao prilog Europskoj godini glazbe 1985. Institut je u Zagrebu organizirao međunarodni znanstveni skup "Glazbeno stvaralaštvo narodnosti (narodnih manjina) i etničkih grupa", na kojemu je uz tri referenta iz Hrvatske sudjelovalo još 6 iz tadašnje SFR Jugoslavije i 8 iz susjednih država (Marošević 1989:119-121).

Institutski etnomuzikolozi sve češće sudjeluju na znanstvenim i stručnim skupovima u inozemstvu. Osim onih koje organizira Međunarodni savjet za tradicijsku glazbu (što je od 1981. službeni naziv za raniji IFMC), tu su i skupovi European Seminar in Ethnomusicology — ESEM-a i drugih stranih organizatora. Objavljena izlaganja s takvih skupova zahvaćaju i užu glazbenu i plesnu i glazbeno-plesnu tematiku (Bezić 1990:81-85; Ivančan 1983:56-81; Marošević 1990:181-191).

Etnomuzikološka istraživanja zahvaćaju i glazbena djela hrvatskih skladatelja (npr. Hatzeovu operu *Adel i Mara* — Bezić 1982:123-129), glagoljaško pjevanje sjeverne Dalmacije (Bezić 1986:109-122), proizvodnju tzv. narodne glazbe s posebnim osvrtom na probleme i oblike prezentacije folklorne glazbe (Marošević 1984c:11-12) i etnomuzikološku djelatnost Božidara Širole (Bezić 1985:5-39).

U 1985. godini Odsjeku za folklornu glazbu pridružuje se Ruža Bonifačić (1960-) istraživanjem folklorne glazbe otoka Krka (Bonifačić 1987:443-449).

Uoči 12. međunarodnog kongresa antropoloških i etnoloških znanosti u Zagrebu 1988. Institut je objavio (na engleskom jeziku) radove koji su se bavili tada posve novom etnomuzikološkom i etnokoreološkom tematikom, pojmovanjem narodne glazbe, oblicima njezina izvođenja u Hrvatskoj u spontanim izvedbama i u medijima masovne komunikacije te primjenom u "neonarodnom" glazbenom stvaralaštvu (Marošević 1988:75--98), plesom u suvremenim pokladnim običajima u Hrvatskoj (Sremac 1988:99-125) i arheološkim nalazima glazbala u Jugoslaviji (Galín 1988:123-148).

Tema koja je tih godina posebno privukla pozornost etnomuzikologa, ali i etnologa iz Instituta, bili su žanrovi popularne glazbe u kojima se koriste elementi folklornoglabzene tradicije (Bezić 1988:49-73; Marošević 1988:75-98; Prica 1990:279-282 — i već početkom osamdesetih godina — Povrzanović 1983:775-779).

U povodu stogodišnjice rođenja Vinka Žganca Institut je u suradnji s Centrom za kulturu u Čakovcu 1990. godine uz proslavu organizirao i Međunarodni znanstveni skup. Prva je tema toga skupa bila "Značenje djelatnosti Vinka Žganca na polju etnomuzikologije, etnokoreologije, usmene književnosti i glazbene umjetnosti". Iz Instituta su sudjelovali J. Bezić (1991:31-37), G. Marošević (1991:55-69), K. Galín (1991:85-100),

Nives Rittig-Beljak (1991:105-110), I. Ivančan (1991:121-132) i Tanja Perić-Polonijo (1991:149-166).

Potkraj ovoga razdoblja Institutu su pristupili etnomuzikolozi Svanibor Pettan (1960-) 1988. i Naila Ceribašić (1964-) 1990. godine te etnokoreolog Tvrтко Zebec (1962-) 1990. godine.

NAVEDENA LITERATURA

- Ben-Amos, Dan. 1971. "Toward a Definition of Folklore in Context". *Journal of American Folklore* 84/331:3-15.
- Bezić, Jerko. 1966. "Odnosi starije i novije vokalne narodne muzike na zadarskom području". *Narodna umjetnost* 4:29-58.
- Bezić, Jerko. 1967-1968. "Muzički folklor Sinjske krajine". *Narodna umjetnost* 5-6:175-275.
- Bezić, Jerko. 1973a. "Istraživanje folklorne glazbe Hrvata u Slovačkoj". U *Gradišćanski Hrvati*. Zagreb: Čakavski sabor, 145-147.
- Bezić, Jerko. 1973b. "Raznolik glazbeni svijet šire okolice Donje Stubice". *Narodna umjetnost* 10:309-377.
- Bezić, Jerko. 1974. "Akulturacija kao mogućnost daljeg življenja folklorne glazbe". *Zvuk* 2:149-154.
- Bezić, Jerko. 1975. "Glazbeni svijet Bračana u predaji prve polovice 20. stoljeća". *Narodna umjetnost* 11-12:301-315.
- Bezić, Jerko. 1976. "The Tonal Framework of Folk Music in Yugoslavia". U *The Folk Arts of Yugoslavia*. Pittsburgh: Duquesne University Tamburitzans Institute of Folk Arts, 193-208.
- Bezić, Jerko. 1977. "Dalmatinska folklorna gradska pjesma kao predmet etnomuzikološkog istraživanja". *Narodna umjetnost* 14:23-54.
- Bezić, Jerko. 1979a. "Zapisivanje nejednakih jedinica mjere uz primjere vokalne folklorne glazbe iz SR Hrvatske". U *Zbornik 24. kongresa jugoslovanskih folkloristov Piran 1977*. Ljubljana: Slovensko etnološko društvo, 314-319.
- Bezić, Jerko. 1979b. "Spontani i organizirani glazbeni život na selu u Hrvatskoj". U *Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u povodu 75. godišnjice rođenja Pavla Markovca*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 89-97.
- Bezić, Jerko. 1980. "Višeslojni glazbeni svijet nosilaca narodnog glazbenog stvaralaštva sredinom 20. stoljeća". U *Zbornik od XXV kongres na Sojuzot na združenijata na folkloristite na Jugoslavija, Berovo 1978*. Skopje, 555-560.
- Bezić, Jerko. 1981a. "Folklorna glazba otoka Zlarina". *Narodna umjetnost* 18:27-148.
- Bezić, Jerko. 1981b. "Stilovi folklorne glazbe u Jugoslaviji". *Zvuk* 3:33-50.

- Bezić, Jerko. 1982a. "Žena — nositeljica folklorne glazbe u Međimurju". U *Žena u seoskoj kulturi Panonije*. Zagreb: Hrvatsko etnološko društvo, 85-96.
- Bezić, Jerko. 1982b. "Hatzeov odnos prema folklornoj glazbi u operi 'Adel i Mara'". U *Josip Hatze hrvatski skladatelj*. Zagreb: Muzički informativni centar, 123-129.
- Bezić, Jerko. 1983. "Elementi za klasifikaciju folklorne glazbe u Hrvatskoj". *Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena* 49:105-117.
- Bezić, Jerko. 1984. "Franjo Ksaver Kuhač — začetnik glazbenoznanstvenih djelatnosti u hrvatskoj i u jugoslavenskoj glazbenoj kulturi". U *Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u povodu 150. obljetnice rođenja Franje Ksavera Kuhača (1834-1911)*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 7-13.
- Bezić, Jerko. 1985a. "Uz diskusiju o predmetu etnomuzikološkog istraživanja". U *Zbornik radova 32. kongresa Saveza udruženja folklorista Jugoslavije održanog u Somboru 1985. godine. I*. Novi Sad, 441-444.
- Bezić, Jerko. 1985b. "Etnomuzikološka djelatnost Božidara Širole". *Arti musices* 16/1-2:5-39.
- Bezić, Jerko. 1986. "Dijaloška uskrсна sekvenca u tradicionalnom glagoljaškom pjevanju sjeverne Dalmacije". U *Zbornik radova u čast akademika Cvjetka Rihmana, Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine. Posebna izdanja, Sv. 77; Odjeljenje društvenih nauka, Sv. 16*, 109-122.
- Bezić, Jerko. 1988. "Contemporary Trends in the Folk Music of Yugoslavia". U *Contribution to the Study of Contemporary Folklore in Croatia*. Zagreb: Zavod za istraživanje folklor, 49-72.
- Bezić, Jerko. 1990. "Ungleiche Zählzeiten in rhythmisch gebundenen Liedern und sinnlich fassbare Teile der freirhythmischen Lieder in Kroatien". U *Rhythmik und Metrik in traditionellen Musikkulturen*. Bratislava: VEDA, 81-85.
- Bezić, Jerko. 1991. "Četiri razdoblja u etnomuzikološkom radu Vinka Žganca". U *Narodna umjetnost. Posebno izdanje 3: Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku, 31-37.
- Bezić, Jerko. 1995. "Folklorna glazba". U *Povijest i kultura gradišćanskih Hrvata*. Zagreb: Nakladni zavod Globus, 361-402.
- Bonifačić, Ruža. 1987. "O promjenama i nestajanju narodnih glazbenih termina (na primjeru građe s otoka Krka)". U *Zbornik radova 34. kongresa Saveza udruženja folklorista Jugoslavije, Tuzla 22. do 26.IX.1987.*, 443-449.

- B[ošković]-S[tulli], M[aja]. 1967-1968. "Uz dvadesetu godišnjicu Instituta za narodnu umjetnost (1948-1968)". *Narodna umjetnost* 5-6:667-696.
- Bošković-Stulli, Maja. 1973. "O pojmovima usmena i pučka književnost i o njihovim nazivima". *Umjetnost riječi* 17/3:149-184, 17/4:237-260.
- Burić, Marijan. 1950. "O značenju narodne pjesme". *Seljačka sloga* 12/4:3-4.
- Dundes, Alan. 1964. "Texture, Text and Context". *Southern Folklore Quarterly* 28/4:251-265.
- Franković, Dubravka. 1984. "Socijalni status i profesionalne relacije Franje Ks. Kuhača". U *Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u povodu 150. obljetnice rođenja Franje Ksavera Kuhača (1834-1911)*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 33-76.
- Galín, Krešimir. 1977. "Transformacije tradicijskih aerofonih glazbala u Lazu kraj Marije Bistrice". *Narodna umjetnost* 14:55-81.
- Galín, Krešimir. 1984. "Franjo Kuhač utemeljitelj sustavnog istraživanja narodnih glazbala južnih Slavena". U *Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u povodu 150. obljetnice rođenja Franje Ksavera Kuhača (1834-1911)*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 217-231.
- Galín, Krešimir. 1988. "Archeological Findings of Musical Instruments in Yugoslavia". U *Narodna umjetnost. Special Issue 2*. Zagreb: Zavod za istraživanje folklor, 123-148 (+ Tab.).
- Galín, Krešimir. 1991. "Istraživanje folklornih glazbala Hrvatske i magnetofonske snimke instrumentalne glazbe Vinka Žganca". U *Narodna umjetnost. Posebno izdanje 3: Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku, 85-100.
- Hrvatske narodne pjesme i plesovi. I.* 1951. Vinko Žganec & Nada Sremec, ur. Zagreb: Seljačka sloga.
- Ivančan, Ivan. 1956. *Narodni plesovi Hrvatske: I. dio*. Zagreb: Savez muzičkih društava Hrvatske.
- Ivančan, Ivan. 1963a. *Istarski narodni plesovi*. Zagreb: Institut za narodnu umjetnost.
- Ivančan, Ivan. 1963b. *Narodni plesovi Hrvatske: II. dio: Podravina*. Zagreb: Savez muzičkih društava Hrvatske.
- Ivančan, Ivan. 1964. "Istarska svirala — šurla". U *Rad VII. kongresa Saveza folklorista Jugoslavije u Ohridu 1960. godine*. Ohrid, 253-260.
- Ivančan, Ivan. 1965. "Geografska podjela narodnih plesova u Jugoslaviji". *Narodna umjetnost* 3:17-38.

- Ivančan, Ivan. 1967. *Narodni običaji korčulanskih kumpanija*. Zagreb: Institut za narodnu umjetnost.
- Ivančan, Ivan. 1968. "Vinko Žganec, zapisivač narodnih plesova". *Narodno stvaralaštvo — Folklor* 7/25:11-15.
- Ivančan, Ivan. 1973a. *Narodni plesovi Dalmacije, 1. dio: Od Konavala do Korčule*. Zagreb: Institut za narodnu umjetnost.
- Ivančan, Ivan. 1973b. "Narodni plesovi u Gupčevu kraju". *Narodna umjetnost* 10:259-307.
- Ivančan, Ivan. 1982. *Narodni plesovi Dalmacije, 3. dio: Od Trogira do Karlobaga*. Zagreb: Prosvjetni sabor Hrvatske.
- Ivančan, Ivan. 1983. "Index von Tanzmotiven von Kolo-Tänzen in Slawonien und Baranya". U *Analyse und Klassifikation von Volkstänzen*. Krakow: Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 56-81.
- Ivančan, Ivan. 1991. "Etnokoreološka djelatnost dr. Vinka Žganca". U *Narodna umjetnost. Posebno izdanje 3: Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku, 121-132.
- Ivančan, Ivan. 1995. "Plesovi i plesni običaji". U *Povijest i kultura gradišćanskih Hrvata*. Zagreb: Nakladni zavod Globus, 403-419.
- Ivančan, Ivan & Zvonimir Lovrenčević. 1969. *Narodni plesovi Hrvatske, 3. dio: Bilogora*. Zagreb: Prosvjetni sabor Hrvatske.
- Kostelac, Branko. 1987. *Narodni plesovi i pjesme Jaskanskog prigorja i Polja*. Zagreb: Kulturno-prosvjetni sabor Hrvatske.
- Krohn, Ilmari. 1902-1903. "Welche ist die beste Methode um Volks- und volksmässige Melodien nach ihrer melodischen Beschaffenheit lexikalisch zu ordnen?". *Sammelbände der Internationalen Musik-Gesellschaft* IV:634-645.
- Krohn, Ilmari. 1943. "Módszertani kérdések az összehasonlító népdalkutatásban". U *Emlékkönyv Kodály Zoltán hatvanadik születésnapjára*. Budapest: Magyar néprajzi társaság, 97-110.
- Marošević, Grozdana. 1984a. "Kuhačev etnomuzikološki rad u svjetlu zbirke 'Južno-slovenske narodne popievke'". U *Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u povodu 150. obljetnice rođenja Franje Ksavera Kuhača (1834-1911)*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 77-110.
- Marošević, Grozdana. 1984b. "Proizvodnja tzv. narodne glazbe s posebnim osvrtom na probleme i oblike prezentacije folklorne glazbe". U *Diskografija u Hrvatskoj*. Zagreb: Zavod za kulturu Hrvatske, 501-505.

- Marošević, Grozdana. 1986. "Kontinuitet i promjene u glazbenom repertoaru u svadbenim običajima Karlovačkog Pokuplja". U *Zbornik od 31. kongres na Sojuzot na združenijata na folkloristite na Jugoslavija, Radoviš 1984*. Skopje, 345-349.
- Marošević, Grozdana. 1988. "Folk Music in Croatia in the Period from 1981 to 1985". U *Contributions to the Study of Contemporary Folklore in Croatia*. Zagreb: Zavod za istraživanje folklor, 75-98.
- Marošević, Grozdana. 1989a. "Istraživanje folklorne glazbe i plesa". *Narodna umjetnost* 26:158-161.
- Marošević, Grozdana. 1989b. "Bezić, J., ur.: Traditional Music of Ethnic Groups — Minorities: Proceedings of the Meeting of Ethnomusicologists on the Occasion of the European Year of Music 1985, Zagreb, July 22-24, 1985. Zagreb, Institute for Folklore Research, 1986". *Yearbook for Traditional Music* 21:119-121.
- Marošević, Grozdana. 1990. "Towards Classification of Croatian Songs Which Are Performed with Dance". U *Rhythmik und Metrik in traditionellen Musikkulturen*. Bratislava: VEDA, 181-191.
- Marošević, Grozdana. 1991. "Žgančeva metoda zapisivanja i objavljivanja napjeva". U *Narodna umjetnost. Posebno izdanje 3: Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku, 55-69.
- Marošević, Grozdana. 1992. "Folklorna glazba — predmet etnomuzikologije. Konceptija etnomuzikologije u Hrvatskoj u proteklom desetljeću". *Arti musices* 23/2:115-128.
- Marošević, Grozdana. 1993. *Izvedba kao odrednica folklornosti glazbe. Etnomuzikološko istraživanje u Karlovačkom pokuplju*. Doktorska disertacija, Sveučilište u Zagrebu. IEF rkp 1429.
- Marošević, Grozdana. 1995. "The Influence of Folkloristics on Ethnomusicology in Croatia". *Narodna umjetnost* 32/1:39-54.
- Merriam, Alan P. 1960. "Ethnomusicology: Discussion and Definition of the Field". *Ethnomusicology* 4/3:107-114.
- Merriam, Alan P. 1977. "Definitions of 'Comparative Musicology' and 'Ethnomusicology': an Historical-Theoretical Perspective". *Ethnomusicology* 21/2:189-204.
- Pavlović, Mirena & Olgica Tomik. 1994. "Pregled dokumentacijske građe Instituta za etnologiju i folkloristiku 1989-1993". *Narodna umjetnost* 31:381-407.

- Perić-Polonijo, Tanja. 1984. "Kuhačeva metoda zapisivanja i objavljivanja pjesama u zbirci 'Južno-slovenske narodne popievke'". U *Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u povodu 150. obljetnice rođenja Franje Ksavera Kuhača (1834-1911)*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 111-155.
- Perić-Polonijo, Tanja. 1991. "Žgančev način objavljivanja tekstova usmenih pjesama". U *Narodna umjetnost. Posebno izdanje 3: Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku, 149-166.
- Povrzanović, Maja. 1983. "'Novokomponirana narodna glazba' — predmet etnomuzikološkog istraživanja?". U *Zbornik 1. kongresa jugoslovenskih etnologov in folkloristov Rogaška Slatina 5.-9.10.1983*. Ljubljana, 775-780.
- Prica, Ines. 1990. "'Vjerovanja i praznovjerice' o novokomponiranoj narodnoj glazbi". U *Rad 37. kongresa Saveza udruženja folklorista Jugoslavije. Plitvička jezera 1990*. Zagreb, 279-282.
- Rajković, Zorica. 1978. "Današnji dječji folklor — istraživanje u Zagrebu". *Narodna umjetnost* 15:37-94.
- Rihtman, Dunja. 1969. "Aerofoni instrument 'ćurlin' na otoku Braču". *Narodno stvaralaštvo — Folklor* 8/29-32:287-289.
- Rihtman, Dunja. 1975. "Narodna tradicionalna muzika otoka Brača". *Narodna umjetnost* 11-12:235-299.
- Rihtman-Auguštin, Dunja, Dora Narić i Mirena Pavlović. 1973. "Uz dvadeset petu godišnjicu rada Instituta za narodnu umjetnost 1948-1973". *Narodna umjetnost* 10:501-540.
- Rihtman-Auguštin, Dunja, Vesna Turčin & Mirena Pavlović. 1979. "O radu Instituta za narodnu umjetnost (sada Zavoda za istraživanje folklor) 1974-1978". *Narodna umjetnost* 16:177-200.
- Ritig-Beljak, Nives. 1991. "Vinko Žganec i Gradišćanski Hrvati". U *Narodna umjetnost. Posebno izdanje 3: Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku, 105-110.
- Sremac, Stjepan. 1978. "Smotre folkloru u Hrvatskoj nekad i danas". *Narodna umjetnost* 15:97-116 (+ 8 Tab.).
- Sremac, Stjepan. 1983a. "Težnje u hrvatskoj etnokoreologiji od 1945-1983". U *Zbornik 1. kongresa jugoslovenskih etnologov in folkloristov Rogaška Slatina 5.-9.10.1983*. Ljubljana, 84-87.
- Sremac, Stjepan. 1983b. "O hrvatskom tancu, drmešu, čardašu i porijeklu drmeša". *Narodna umjetnost* 20:57-74.

- Sremac, Stjepan. 1984. "Franjo Š. Kuhač zapisivač narodnih plesova". U *Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u povodu 150. obljetnice rođenja Franje Ksavera Kuhača (1834-1911)*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 201-215.
- Sremac, Stjepan. 1988. "Dance in Contemporary Carnival Customs in Croatia". U *Contributions to the Study of Contemporary Folklore in Croatia*. Zagreb: Zavod za istraživanje folklor, 99-124.
- Stepanov, Stjepan. 1958. "Muzički folklor Baranje i njegovo porijeklo". *Osječki zbornik* 6:219-235.
- Stepanov, Stjepan. 1960. "Problem starosti muzičko-folklorne baštine". U *Rad kongresa folklorista Jugoslavije VI. — Bled 1959*. Ljubljana, 285-293.
- Stepanov, Stjepan, ed. 1961. *Lieder aus Kroatien*. (Lieder der Welt, Vol 8). Hamburg: Christian Wegner.
- Stepanov, Stjepan. 1962. "Korčulanska pjesma o Crnomirima". *Narodna umjetnost* 1:66-80.
- Stepanov, Stjepan. 1964. "Svirale i bubanj na Baniji". U *Rad VII-og kongresa Saveza folklorista Jugoslavije u Ohridu 1960. godine*. Ohrid, 283-296.
- Stepanov, Stjepan. 1964-1965. "Narodne pjesme Donje Letine". *Narodna umjetnost* 3:75-142.
- Stepanov, Stjepan. 1966a. "Narodne pjesme Donje Letine: 2. dio". *Narodna umjetnost* 4:85-151.
- Stepanov, Stjepan. 1966b. "Muzički folklor Konavala". *Anali Historijskog instituta Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku* 10--11:461-549.
- Stepanov, Stjepan. 1971. "Narodne pjesme iz Gorjana i Potnjana". *Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena* 44:283-420.
- Stepanov, Stjepan. 1983. *Glagoljaško pjevanje u Poljicima kod Splita*. (Spomenici glagoljaškog pjevanja, Vol. 1). Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Širola, Božidar & Milovan Gavazzi. 1931. "Muzikološki rad Etnografskog muzeja u Zagrebu od osnutka do konca g. 1929." *Narodna starina* 25, 10/1:3-80 = *Etnološka biblioteka*, Sv. 12.
- Valašek-Hadžihusejnović, Miroslava. 1982-1983. "Bibliografsko-dokumentacijski pregled rada Stjepana Stepanova na istraživanju i registriranju hrvatske folklorne baštine, posebno glazbene". *Anali Zavoda Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti Osijek* 2:251-276.

- Zebec, Tvrtko. 1996. "Dance Research in Croatia". *Narodna umjetnost* 33/1:89-110.
- Žganec, Vinko. 1916. *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja*. Sv. 1. Zagreb: vlastita naklada.
- Žganec, Vinko. 1920. *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja*. Sv. 2. Zagreb: vlastita naklada.
- Žganec, Vinko. 1921. *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja*. Sv. 1. Drugo izdanje. Zagreb: St. Kugli.
- Žganec, Vinko. 1922. "Organizacija naše melografije". *Nova Evropa* 6/3-4:81-84.
- Žganec, Vinko. 1924. *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja*. Sv. 1. (Svjetovne). Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Žganec, Vinko. 1925. *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja*. Sv. 2. (Crkvene). Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Žganec, Vinko. 1946. "Muzički folklor na smotri Hrvatske seljačke kulture". *Muzičke novine* 1/4-5:3.
- Žganec, Vinko. 1948. "Kako da leksikografiramo narodne popijevke?". *Muzičke novine* 3/5-6:1-2.
- Žganec, Vinko. 1950a. "Institut za narodnu umjetnost". *Muzička revija* 1/4:229-232.
- Žganec, Vinko. 1950b. *Narodne popijevke Hrvatskog zagorja. Napjevi*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Žganec, Vinko, ed. 1950c. *Hrvatske narodne pjesme kajkavske*. Zagreb: Matica hrvatska.
- Žganec, Vinko. 1950d. "Kuhačeva literarno-muzikološka ostavština". *Muzička revija* 1/1:135-148.
- Žganec, Vinko. 1951a. "Osnovni stilovi hrvatskih narodnih pjesama". U *Hrvatske narodne pjesme i plesovi*. Sv. 1. Zagreb: Seljačka sloga, 5-9.
- Žganec, Vinko. 1951b. "Hrvatski folklor na festivalu plesova i pjesama naroda Jugoslavije u Opatiji". *Kulturni radnik* 4:441-462.
- Žganec, Vinko. 1952. *Narodne popijevke Hrvatskog zagorja. Tekstovi*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Žganec, Vinko. 1955. "Sakupljanje muzičkog folkloru u Bačkoj, Prekmurju, na Krku i u Slavoniji". *Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* 60:364-377.

- Žganec, Vinko. 1956. "Folklore Elements in the Yugoslav Orthodox and Roman Catholic Liturgical Chant". *Journal of the International Folk Music Council* 8:19-22.
- Žganec, Vinko. 1958a. "The Tonal and Modal Structure of Yugoslav Folk Music". *Journal of the International Folk Music Council* 10:18-21.
- Žganec, Vinko. 1958b. "Moj sistem koreografije narodnih plesova". U *Rad Kongresa folklorista Jugoslavije na Bjelašnici 1955. i u Puli 1952.* Zagreb, 45-48.
- Žganec, Vinko. 1959. "Istraživanje glagoljaškog pjevanja na otocima Krku, Rabu i Pagu". *Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* 63:479-482.
- Žganec, Vinko. 1961a. "Pjesme uz rad nekad i danas". U *Rad VIII-og kongresa folklorista Jugoslavije u Titovom Užicu 1961.* Beograd, 347-351.
- Žganec, Vinko. 1961b. "Etnomuzikološka istraživanja našega folkloru u Mađarskoj". *Ljetopis JAZU* 60:367-369.
- Žganec, Vinko. 1962a. "Kuhačev rad, život i značenje za našu muzičku kulturu". *Zvuk* 54:435-446.
- Žganec, Vinko. 1962b. "Folklor sela i grada". *Narodno stvaralaštvo — Folklor* 1:5-8.
- Žganec, Vinko. 1963. "Nastavak istraživanja našeg muzičkog folkloru u Mađarskoj". *Ljetopis JAZU* 67:329-332.
- Žganec, Vinko. 1971. "Narodne popijevke Hrvatskog zagorja (Etnomuzikološka studija)". *Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena* 44:5-236.
- Žganec, Vinko. 1974. *Pučke popijevke Hrvata iz okolice Velike Kaniže u Mađarskoj.* Zvonimir Bartolić, ed. Čakovec: Zrinski.
- Žganec, Vinko. 1979. *Hrvatske pučke popijevke iz Zeline i okolice.* Zvonimir Bartolić, ed. Zelina: Samoupravna interesna zajednica Zelina.
- Žganec, Vinko & Jerko Bezić. 1970. "Akademik Vinko Žganec sam o sebi" (Razgovor vodio Jerko Bezić). *Zvuk* 108:366-371.
- [s.n.]. 1950. "Rad Prvog kongresa kompozitora Jugoslavije". *Muzička revija* 1/2-3:73-97.

ETHNOMUSICOLOGY AND ETHNOCHOREOLOGY
AT THE INSTITUTE FROM THE LATE FORTIES
TO THE EIGHTIES

SUMMARY

Prior to the establishment of the Institute, rare and modest in volume ethnomusicological research was carried out by the Department for Folk Music of the Ethnographic Museum in Zagreb (1921-1948) while folk songs were collected by the Archive of Folk Songs of the Croatian Authors' Association in Zagreb (1943-1945). In its Department for Musical Folklore the Institute (1948-) with well-organised external associates collected a large volume of material in the first twenty years of its existence. In the seventies the research approach widened. Research was conducted of older and newer forms, of the manifoldness and diversity of folk music and dance, of the continuity and changes in tradition, of processes of acculturation and transformation of musical and dance phenomena. By accepting and applying the theory of communication in the eighties the subject of ethnomusicological researches started to be determined according to the specific way of life of musical and dance phenomena in the direct communication of relatively small groups of performers and listeners.

Keywords: Institute of Ethnology and Folklore Research, ethnomusicology, ethnochoreology, Croatia

(Translated by Laurette Rako-Zechner)